

เอกสาร ประกอบการเรียน

การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย
เล่มที่ ๔ เรื่อง ตัวอย่างการนำวิธีทางประวัติศาสตร์
มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

นางสุนทรา เชยกลั่นเทศ
ครูชำนาญการพิเศษ

วิชา ประวัติศาสตร์ ส๓๑๑๐๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โรงเรียนทรายมูลวิทยา
สำนักงานเขตการศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๘
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย รหัสวิชา ส31103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้สอน ได้จัดทำขึ้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ได้เรียบเรียงขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ไทย รหัสวิชา ส31103 หน่วยที่ 2 เรื่อง การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย เล่มที่ 4 เรื่องตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดในการศึกษาสำหรับนักเรียน และมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และผู้สนใจทั่วไป

สุนทรา เขยกลิ่นเทศ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการเรียน	1
สาระสำคัญ	2
จุดประสงค์	2
แบบทดสอบก่อนเรียน	3
ตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย	5
บรรณานุกรม	10
ภาคผนวก	11
กระดาษคำตอบแบบทดสอบ	12
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	13
กิจกรรมที่ 1	14
กิจกรรมที่ 2	16
กิจกรรมที่ 3	18
แบบทดสอบหลังเรียน	22

คำชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการเรียน

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส31103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย
เล่มที่ 4 เรื่อง ตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

เอกสารประกอบการเรียนชุดนี้ เป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส31103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หน่วยที่ 2 เรื่อง การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย เล่มที่ 4 เรื่องตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย จัดทำขึ้นเพื่อให้ นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองตามลำดับขั้นตอน กิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ก่อนการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน นักเรียนควรศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของเอกสารประกอบการเรียนให้เข้าใจ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการเรียนรู้
 2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยความซื่อสัตย์ เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของตนเองก่อนเรียน แล้วตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
 3. ศึกษาเนื้อหาของเอกสารประกอบการเรียนตามลำดับ ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดทีละขั้นตอน พร้อมทั้งตอบคำถามในแต่ละกิจกรรมเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจ ถ้า นักเรียนมีความสงสัย ไม่เข้าใจ หรือเกิดปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรม สามารถขอคำปรึกษา และคำแนะนำจากครูผู้สอนได้ตลอดเวลา
 4. เมื่อศึกษาเนื้อหาและตอบคำถามตามกิจกรรมครบถ้วนแล้ว นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน พร้อมทั้งตรวจคำตอบจากเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
- ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน ฉะนั้นครูจะต้องให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนของเอกสารประกอบการเรียน อย่างเคร่งครัดและซื่อสัตย์ จึงจะทำให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

หากนักเรียนได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ ให้กลับมาศึกษาเนื้อหาของเอกสารประกอบการเรียนอีกครั้ง ส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์แล้ว จึงไปศึกษาเนื้อหาในเอกสารประกอบการเรียนเล่มอื่นต่อไป

สาระสำคัญ

วิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างมีระบบ มีการค้นคว้าข้อมูลจากหลักฐานที่น่าเชื่อถือ เราจึงสามารถนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยได้
2. สามารถนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้

แบบทดสอบก่อนเรียน

เอกสารประกอบการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

รหัส31103

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เล่มที่ 4 เรื่อง ตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์

มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

เวลา 10 นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบ

1. นักเรียนต้องศึกษาเรื่องราว การเมืองไทยสมัยรัชกาลที่ 6 ข้อใดควรเป็นขั้นตอนแรกตามวิธีการทางประวัติศาสตร์

- ก. กำหนดประเด็นและการตั้งสมมุติฐาน
- ข. การรวบรวมหลักฐาน
- ค. การคัดเลือกหลักฐาน
- ง. การนำเสนอข้อเท็จจริง

2. เมื่อนักเรียนได้หัวข้อหรือประเด็นในการศึกษาแล้ว ขั้นตอนต่อไปคืออะไร

- ก. วิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล
- ข. สังเคราะห์ผลการศึกษา
- ค. นำเสนอผลการศึกษา
- ง. รวบรวมหลักฐาน

3. เมื่อนักเรียนได้รวบรวมข้อมูลหลักฐานในการสืบค้นเรื่องราวต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคืออะไร

- ก. วิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล
- ข. สังเคราะห์ผลการศึกษา
- ค. นำเสนอผลการศึกษา
- ง. ตั้งคำถาม

4. ข้อใดเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

- ก. การศึกษาเรื่องสนธิสัญญาเบาริง
- ข. การศึกษาอาณาจักรละโว้
- ค. การศึกษาประวัติพระธาตุอานนท์
- ง. การศึกษาความเป็นมาของชนชาติไทย

5. ถ้านักเรียนจะศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นควรเริ่มต้นที่ขั้นตอนใดก่อน

- ก. วิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล
- ข. สังเคราะห์ผลการศึกษา
- ค. นำเสนอผลการศึกษา
- ง. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษา

6. ถ้านักเรียนต้องการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนักเรียนควรสืบค้นหลักฐานได้ที่ใด

- ก. สอบถาม/สัมภาษณ์จากผู้รู้ในท้องถิ่น
- ข. ศึกษาข้อมูลจากวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ค. ไปสำรวจหลักฐานสถานที่จริง
- ง. ศึกษาข้อมูลได้ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

7. นักเรียน กำลังใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ใด
ขั้นตอนวิเคราะห์หลักฐาน

- ก. ตอบแบบสอบถาม
- ข. หาข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์
- ค. กำลังอธิบายเรื่องที่ศึกษาอย่างมีเหตุผล
- ง. กำลังตรวจสอบ/ประเมินค่าความน่าเชื่อถือ

8. นักเรียนเป็นนักประวัติศาสตร์ที่ดีควรมีลักษณะ
อย่างไร

- ก. มีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล
- ข. มีความคิดกว้างไกล
- ค. มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน
- ง. สามารถใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยในการศึกษา
ค้นคว้า

9. ข้อใดคือประโยชน์ของการศึกษาประวัติศาสตร์
ท้องถิ่น

- ก. เป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน
ของประเทศไทย
- ข. เป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นหาคำขวัญภาพ
ความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

ค. เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นจิตสำนึกใน
คุณค่าและความสำคัญของท้องถิ่น

ง. ถูกทุกข้อ

10. ข้อใดคือสิ่งสำคัญที่นำไปสู่การประยุกต์ใช้
ประวัติศาสตร์กับการศึกษาศาสตร์อื่น ๆ

- ก. หลักฐานทางประวัติศาสตร์
- ข. แนวคิดทางประวัติศาสตร์
- ค. วิธีการทางประวัติศาสตร์
- ง. เนื้อหาทางประวัติศาสตร์

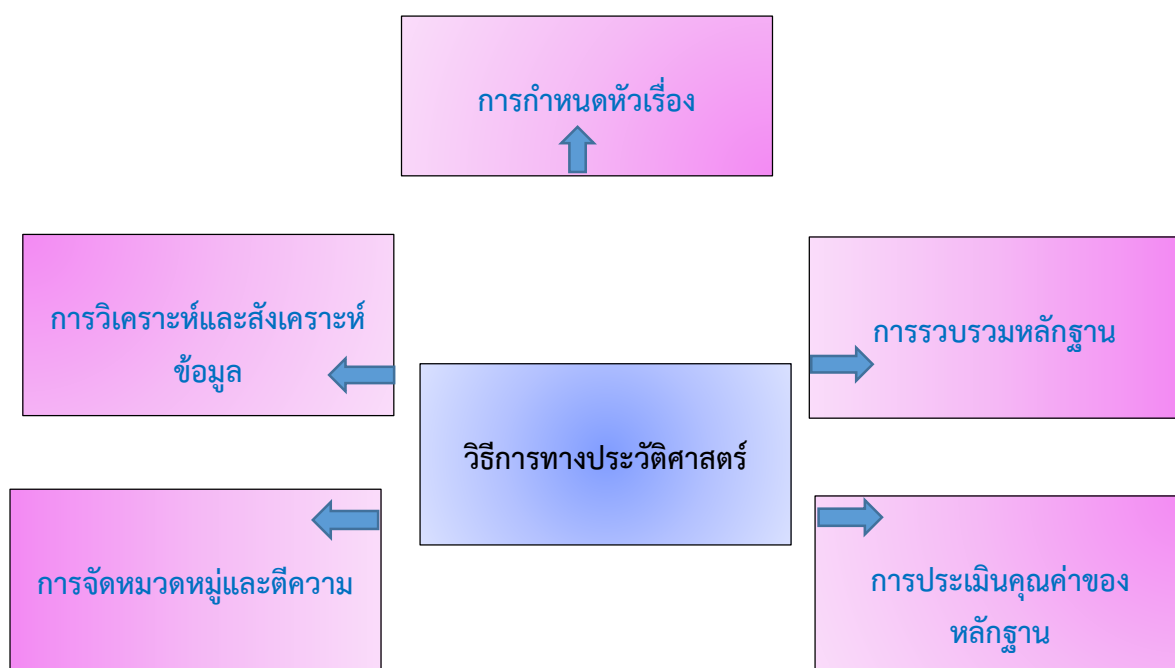

ตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

ธงไตรรงค์ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1

<http://news.sanook.com/3668694/>

ตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

จากขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ได้ศึกษาผ่านมา ต่อไปนี้จะเป็นการนำเสนอตัวอย่างของการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่

1. การกำหนดหัวเรื่อง

ในขั้นต้นนักเรียนอาจกำหนดหัวข้อกว้าง ๆ เช่น เมืองไทยสมัยรัชกาลที่ 6 พระราชกรณียกิจในรัชกาลที่ 6 หรือกำหนดหัวข้อให้แคบลงมา เช่น นักเรียนทราบว่รัชกาลที่ 6 ทรงเน้นนโยบายสร้างชาตินิยม สร้างวัฒนธรรม และสร้างเอกลักษณ์ของชาติหลายอย่าง เช่น การใช้ธงไตรรงค์ การใช้คำนำหน้าชื่อ การใช้นามสกุล นักเรียนอาจเริ่มตั้งคำถามเพื่อเป็นประเด็นในการศึกษาว่ารัชกาลที่ 6 ทรงมีจุดประสงค์อะไรในการเปลี่ยนแปลงหรือสร้างวัฒนธรรมใหม่ ๆ ขึ้นและพระราชทานกรณียกิจใดบ้างที่เกี่ยวข้อง ชื่อหัวข้อที่นักเรียนจะศึกษาอาจกำหนดว่า “การสร้างชาตินิยมและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของรัชกาลที่ 6”

2. การรวบรวมหลักฐาน

เมื่อเลือกประเด็นที่จะศึกษาได้แล้ว นักเรียนควรรวบรวมหลักฐานขั้นรองก่อน เพื่อดูว่ามีการศึกษาเรื่องเหล่านี้มากน้อยเพียงใด ผู้ศึกษามาก่อนมีข้อเสนออย่างไรบ้าง หลักฐานขั้นรองที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ เช่น หนังสือเรื่อง รัชกาลที่ 6 กับการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติโดยสมพร เทพสิทธา และประภา ภักดิ์โพธิ์ เรื่อง เหตุที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยนธงชาติไทย; ล้นเกล้ารัชกาลที่ 6 สำนวนจกคอคอดกระ โดยจมีนอมรดรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช) วิทยานิพนธ์เรื่อง รัชกาลที่ 6 กับการสร้างชาติ โดยกรรณิรมย์ สุวรรณานนท์ นอกจากนี้ยังมีหนังสือภาษาอังกฤษที่ศึกษาเกี่ยวกับชาตินิยมสมัยรัชกาลที่ 6 ที่มีชื่อเสียง คือ Chaiyol King Vafiravudh and the Development of Thai Nationalism ไยวอลเตอร์ เอฟ เวลลา (Waller F. Vella) เป็นต้น

หลักฐานขั้นรองจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเรื่องที่จะศึกษาดีขึ้นและยังช่วยให้ นักเรียนทราบว่าผู้เขียนใช้หลักฐานอะไรบ้างในการศึกษา โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับหลักฐานขั้นต้นประเภทพระราชหัตถเลขา พระราชดำรัสพระบรมราโชวาทในรัชกาลที่ 6 เพื่อศึกษาแนวคิดชาตินิยมของรัชกาลที่ 6 หรือศึกษาว่าเพราะเหตุใดรัชกาลที่ 6 จึงทรงเปลี่ยนแปลงหรือกำหนดวัฒนธรรมใหม่ ๆ ขึ้นมา ซึ่งนักเรียนควรอ่านหลักฐานขั้นต้นเหล่านี้ด้วย แม้ว่าผู้เขียนหลักฐานขั้นรองได้นำมาวิเคราะห์แล้วก็ตาม หลักฐานขั้นต้นในประเด็นนี้ เช่น พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รวม 100 ครั้ง พระราชนิพนธ์ เช่น ปลุกใจเสือป่า

พระราชนิพนธ์บทละครพูดเรื่องพระร่วง พระราชนิพนธ์เรื่องยิวแห่งบูรพาทิศ เรื่องเมืองไทย
งตั้นเถิด คำเตือนสติคนไทย จดหมายเหตุพระราชกิจรายวันในรัชกาลที่ 6 นอกจากนี้ นักเรียนสามารถศึกษา
หลักฐานชั้นต้นประเภทพระราชหัตถเลขาที่ทรงมีถึงหรือทรงได้รับจากบุคคลต่าง ๆ ซึ่งมีเก็บไว้ที่สำนักหอ
จดหมายเหตุแห่งชาติ

3. กาประเมินคุณค่าของหลักฐาน

เมื่อนักเรียนรวบรวมหลักฐานชั้นต้นประเภทพระราชหัตถเลขาหรือหนังสือราชการที่สำนักหอ
จดหมายเหตุแห่งชาติมาแล้ว นักเรียนควรพิจารณาว่าหลักฐานนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร ใครเป็นผู้เขียน เป็น
จดหมายส่วนตัวหรือหนังสือราชการ เป็นหนังสือที่มีถึงคนไทยหรือคนต่างชาติ เพราะจดหมายส่วนตัวย่อมมี
รายละเอียดเนื้อหาต่างจากหนังสือราชการ เช่น อาจกล่าวพาดพิงถึงบุคคลอื่น กล่าวถึงเรื่องส่วนตัว การ
คาดคะเนต่าง ๆ เป็นต้น

ส่วนหนังสือราชการมักมีข้อความเป็นการ เป็นคำสั่ง นโยบาย หรือแผนการทำงาน หากเป็น
จดหมายที่ส่งถึงชาวต่างชาติอาจบอกความคาดหวังต่าง ๆ และการสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ประเทศไทย
ในหมู่ชาวต่างประเทศ เป็นต้น

สำหรับประเด็นผู้เขียนหลักฐานนั้น นักเรียนต้องมีความรู้พื้นฐานว่าในสมัยรัชกาลที่ 6 คนรุ่นใหม่และ
ทหารที่ได้รับการศึกษาแบบตะวันตก พยายามเรียกร้องการปกครองแบบรัฐสภา และมีความขัดแย้งกันใน
รัฐบาลและในหมู่เชื้อพระวงศ์ ซึ่งทำให้หลักฐานชั้นต้นประเภทจดหมายส่วนตัวที่นักเรียนใช้ศึกษาอาจเขียนขึ้น
ท่ามกลางสภาพทางการเมืองและความคิดแบบหนึ่ง และบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านชาติกำเนิด
การศึกษา อาชีพ ย่อมมีมุมมองแนวคิดต่างกัน ดังนั้น เอกสารประเภทจดหมายส่วนตัว หากนักเรียนไม่เข้าใจ
สภาพแวดล้อมอื่น ๆ อาจทำให้ได้ข้อสรุปที่ไม่ถูกต้อง คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

4. การจัดหมวดหมู่และตีความ

ในขั้นตอนนี้ นักเรียนสามารถทำได้ เช่น กลุ่มแรกเป็นหลักฐานประเภทพระราชหัตถเลขา พระราชดำรัส พระราชบัญญัติในรัชกาลที่ 6 กลุ่มที่สองเป็นหลักฐานขั้นต้นประเภทจดหมาย หนังสือราชการ ทั้งที่เป็นของรัชกาลที่ 6 และของบุคคลอื่น กลุ่มที่สามเป็นหลักฐานขั้นต้นประเภทหนังสือพิมพ์ร่วมสมัย กลุ่มที่สี่เป็นหลักฐานชั้นรอง เป็นต้น หรือจัดหมวดหมู่หลักฐานตามประเด็น เช่น หลักฐานเกี่ยวกับการสร้างชาตินิยม ทั้งพระราชดำรัส พระราชบัญญัติต่าง ๆ และหลักฐานชั้นรองที่เกี่ยวข้อง หลักฐานเกี่ยวกับการสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เช่น การใช้ธงไตรรงค์ การใช้นามสกุล การใช้คำนำหน้าชื่อ เป็นต้น

จากนั้นนักเรียนควรหาความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ เช่น อะไรเกิดก่อนหลัง อะไรเป็นปัจจัยให้รัชกาลที่ 6 ทรงมีประกาศหรือการกำหนดต่าง ๆ ผลของการสร้างชาตินิยม การตอบรับของประชาชน รวมทั้งควรมีความรู้เกี่ยวกับสภาพเหตุการณ์ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในสมัยที่ศึกษา เพื่อให้การตีความหลักฐานข้อมูลมีความถูกต้องมากที่สุด

5. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

นักเรียนต้องนำการตีความที่ได้มาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ เช่น มีการลำดับหัวข้อ การอธิบายถึงความรู้หรือความคิดใหม่ที่ได้จากการศึกษา โดยมีหลักฐานประกอบการอ้างอิงอย่างมีเหตุมีผล และอธิบายว่าความรู้ที่นักเรียนศึกษาเหมือนหรือต่างจากงานที่มีผู้ศึกษามาแล้วอย่างไร รวมทั้งสรุปว่านักเรียนเข้าใจประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าดีขึ้นเพียงใด เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป

วิธีการทางประวัติศาสตร์มีกระบวนการคล้ายกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ที่ใช้การสืบค้นหลักฐาน การประเมินคุณค่าหลักฐาน การตีความ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอเรื่องราวอย่างมีเหตุมีผล มีความเป็นกลาง และมีหลักฐานอ้างอิงได้ เพื่อให้ได้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

นอกจากนี้ ในแต่ละท้องถิ่นต่างมีเรื่องราวที่น่าสนใจของตนเอง เราจึงสามารถนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้ หัวข้อเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เช่น สถานที่สำคัญ บุคคลสำคัญ เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ในการรวบรวมหลักฐานข้อมูล แต่ละท้องถิ่นอาจมีหลักฐานข้อมูลทั้งที่เป็นประเภทเดียวกันและต่างกัน เช่น บางท้องถิ่นมีหลักฐานทางโบราณคดีเหมือนกัน แต่บางท้องถิ่นอาจไม่มีแหล่งโบราณคดี บางท้องถิ่นมีปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ หรือผู้ทำคุณความดีแก่ท้องถิ่น แต่การใช้มูลจากตำนานก็ควรใช้อย่างระมัดระวัง บางท้องถิ่นมีหนังสือที่เขียนโดยคนในท้องถิ่น ซึ่งเราสามารถรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานประเภทต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้ค้นคว้าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นได้

ดังนั้น วิธีการทางประวัติศาสตร์จึงเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ มีการค้นคว้าข้อมูลจากหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ผลงานทางประวัติศาสตร์ที่ดีควรให้ความรู้ใหม่หรือยืนยันความรู้เดิม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้**. : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา**. : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.
- ชมพูนุท นาทีรักษ์ และคณะ. **ประวัติศาสตร์ เล่ม 1 ประวัติศาสตร์ไทย : เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์** ประเด็นวิถาคบุคคลสำคัญ และภูมิปัญญาไทย . กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2551.
- ธีระ นุชเปี่ยม. **ประวัติศาสตร์ไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค, 2551.
- ประสิทธิ์ เอื้อตระกูลวิทย์. **ประวัติศาสตร์ไทย 4-6**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอมพันธ์, 2551.
- สุพรรณิ ชะโลธร และคณะ. **ประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประสานมิตร (ปสม.) , 2551

ภาคผนวก

กระดาษคำตอบแบบทดสอบ

ชื่อ - สกุล ชั้น เลขที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

คะแนนที่ได้

สรุปผลการประเมิน

ให้นักเรียนกรอกคะแนนก่อนเรียน ลงในช่องสรุปผลการประเมิน
และให้คิดระดับคุณภาพ ตามเกณฑ์การตัดสิน แล้วกรอกลงตรงที่กำหนดให้

เกณฑ์การตัดสิน	ระดับคุณภาพ
ระดับ 0-1 คะแนน	ปรับปรุง
ระดับ 2-4 คะแนน	พอใช้
ระดับ 5-7 คะแนน	ดี
ระดับ 8-10 คะแนน	ดีมาก

สรุปผลการประเมิน	
() ผ่าน	() ไม่ผ่าน
.....	
คะแนนที่ได้	ระดับคุณภาพ

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย
 เล่มที่ 4 เรื่อง ตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

ข้อ	คำตอบ
1.	ก
2.	ง
3.	ก
4.	ค
5.	ง
6.	ก
7.	ข
8.	ก
9.	ง
10.	ค

กราบงาหมๆ

กิจกรรมที่ 1

การสร้างชาตินิยมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมสมัยรัชกาลที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย
“การสร้างชาตินิยมและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของรัชกาลที่ 6” พร้อมตอบคำถาม

1

ขั้นที่ 1
การกำหนดหัวเรื่อง

.....

.....

2

ขั้นที่ 2
การรวบรวมหลักฐาน

.....

.....

3

ขั้นที่ 3
การประเมินคุณค่าของ
หลักฐาน

.....

.....

4

ขั้นที่ 4
การตีความหลักฐาน

.....

.....

5

ขั้นที่ 5
การกำหนดหัวเรื่อง

.....

.....

แนวคำตอบกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย “การสร้างชาตินิยมและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของรัชกาลที่ 6” พร้อมตอบคำถาม

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกศึกษาหัวข้อตามที่กำหนด โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

เรื่อง สมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับการรักษาเอกราชของชาติไทย

หลักฐานขั้นต้น

.....

.....

.....

.....

.....

การรวบรวมข้อมูลหลักฐาน

หลักฐานชั้น

.....

.....

.....

.....

.....

การประเมินคุณค่าของหลักฐาน

.....

.....

.....

การจัดหมวดหมู่และตีความ

.....

.....

.....

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

.....

.....

.....

แนวคำตอบกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกศึกษาหัวข้อตามที่กำหนด โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

เรื่อง สมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับการรักษาเอกราชของชาติไทย

หลักฐานชั้นต้น

เช่น 1.พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับ
หลวงประเสริฐอักษรนิติ์
2.พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา
3.จดหมายเหตุวันวลิต
4.มหาราชวงศ์พงษาวดารพม่า

การรวบรวมข้อมูลหลักฐาน

หลักฐานชั้นรอง

เช่น 1.พงศาวดารเรื่อง ไทยรบพม่า พระ
นิพนธ์ของสมเด็จพระ กรมพระยาดำรงราชานุ
ภาพ
2.พระราชประวัติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
พระนิพนธ์ของสมเด็จพระยาดำรงราช
านุภาพ

การประเมินคุณค่าของหลักฐาน

วิเคราะห์ว่าข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมานั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด โดยพยายามคัดเฉพาะ
เนื้อหาที่แท้จริง และตัดความรู้สึกส่วนตัวของผู้เขียนออกไป

การจัดหมวดหมู่และตีความ

นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าทั้งหมดมาตีความ แปลความหมาย วิพากษ์วิจารณ์อย่างยุติธรรมด้วยใจ
เป็นกลาง พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชใดที่ส่งผลต่อการรักษาเอกราชของชาติไทย และ
พระองค์ทรงทำคุณประโยชน์ใดบ้างเพื่อประเทศชาติและประชาชนของพระองค์

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

จัดทำเป็นรายงานเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
พร้อมภาพประกอบ และออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน จากนั้นนำผลงานไปจัดนิทรรศการให้สวยงาม

กิจกรรมที่ 3

โครงการประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

พระธาตุอานนท์ จังหวัดยโสธร

จงอธิบายขั้นตอนการทำงานโครงการประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามรูปภาพที่กำหนดไว้
ชื่อโครงการ.....

กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
1. การรวบรวมข้อมูล		
1.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		
		
		
		

กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
1.2 สัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้อาวุโส เยาวชน และเด็กใน ท้องถิ่นโดยใช้แบบ สัมภาษณ์		
1.3 การตรวจสอบ หลักฐานข้อมูล		
1.4 การเรียบเรียงข้อมูล		
1.5 การนำเสนอข้อมูล		

กิจกรรมที่ 3

แนวคำตอบโครงการงานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

พระธาตุอานนท์ จังหวัดยโสธร

จงอธิบายขั้นตอนการทำงานโครงการงานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามรูปภาพที่กำหนดไว้
ชื่อโครงการ.....

กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
1. การรวบรวมข้อมูล		
1.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง		
		
		
		

กิจกรรม	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
1.2 สัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้อาวุโส เยาวชน และเด็กใน ท้องถิ่นโดยใช้แบบ สัมภาษณ์		
1.3 การตรวจสอบ หลักฐานข้อมูล		
1.4 การเรียบเรียงข้อมูล		
1.5 การนำเสนอข้อมูล		

(คำตอบอยู่ในดุลพินิจครูผู้สอน)

แบบทดสอบหลังเรียน

เอกสารประกอบการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย

เล่มที่ 4 เรื่อง ตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์

มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

รหัส31103

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลา 10 นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย x ลงในกระดาษคำตอบ

1. ถ้านักเรียนต้องการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
นักเรียนควรสืบค้นหลักฐานได้ที่ใด

- ก. สอบถาม/สัมภาษณ์จากผู้รู้ในท้องถิ่น
- ข. ศึกษาข้อมูลจากวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ค. ไปสำรวจหลักฐานสถานที่จริง
- ง. ศึกษาข้อมูลได้ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

2. เมื่อนักเรียนได้หัวข้อหรือประเด็นในการศึกษา
แล้ว ขั้นตอนต่อไปคืออะไร

- ก. วิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล
- ข. สังเคราะห์ผลการศึกษา
- ค. นำเสนอผลการศึกษา
- ง. รวบรวมหลักฐาน

3. ถ้านักเรียนจะศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นควร
เริ่มต้นที่ขั้นตอนใดก่อน

- ก. วิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล
- ข. สังเคราะห์ผลการศึกษา
- ค. นำเสนอผลการศึกษา
- ง. กำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษา

4. ข้อใดเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

- ก. การศึกษาเรื่องสนธิสัญญาเบาริง
- ข. การศึกษาอาณาจักรละโว้
- ค. การศึกษาประวัติพระธาตุอานนท์
- ง. การศึกษาความเป็นมาของชนชาติไทย

5. นักเรียนต้องศึกษาเรื่องราว การเมืองไทยสมัย
รัชกาลที่ 6 ข้อใดควรเป็นขั้นตอนแรกตามวิธีการ
ทางประวัติศาสตร์

- ก. กำหนดประเด็นและการตั้งสมมุติฐาน
- ข. การรวบรวมหลักฐาน
- ค. การคัดเลือกหลักฐาน
- ง. การนำเสนอข้อเท็จจริง

6. เมื่อนักเรียนได้รวบรวมข้อมูลหลักฐานในการ
สืบค้นเรื่องราวต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว ขั้นตอนต่อไป
คืออะไร

- ก. วิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล
- ข. สังเคราะห์ผลการศึกษา
- ค. นำเสนอผลการศึกษา
- ง. ตั้งคำถาม

7. ข้อใดคือประโยชน์ของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

- ก. เป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย
- ข. เป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นหาศักยภาพความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ค. เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นจิตสำนึกในคุณค่าและความสำคัญของท้องถิ่น
- ง. ถูกทุกข้อ

8. ข้อใดคือสิ่งสำคัญที่นำไปสู่การประยุกต์ใช้ประวัติศาสตร์กับการศึกษาศาสตร์อื่น ๆ

- ก. หลักฐานทางประวัติศาสตร์
- ข. แนวคิดทางประวัติศาสตร์
- ค. วิธีการทางประวัติศาสตร์
- ง. เนื้อหาทางประวัติศาสตร์

9. นักเรียน กำลังใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ใด ขั้นตอนวิเคราะห์หลักฐาน

- ก. ตอบแบบสอบถาม
- ข. หาข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์
- ค. กำลังอธิบายเรื่องที่ศึกษาอย่างมีเหตุผล
- ง. กำลังตรวจสอบ/ประเมินค่าความน่าเชื่อถือ

10. นักเรียนเป็นนักประวัติศาสตร์ที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร

- ก. มีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล
- ข. มีความคิดกว้างไกล
- ค. มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน
- ง. สามารถใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยในการศึกษาค้นคว้า

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย
 เล่มที่ 4 เรื่อง ตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

ข้อ	คำตอบ
1.	ก
2.	ง
3.	ง
4.	ค
5.	ก
6.	ก
7.	ง
8.	ค
9.	ข
10.	ก

ใบบันทึกคะแนน

หน่วยการเรียนรู้ 2 การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย
เล่มที่ 4 เรื่อง ตัวอย่างการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์
มาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย

คะแนนที่ได้

.....

ชื่อ - สกุล ชั้น เลขที่

ที่	กิจกรรม	คะแนน	คะแนนที่ได้
1.	แบบทดสอบก่อนเรียน	10	
2.	กิจกรรมที่ 1	10	
3.	กิจกรรมที่ 2	10	
4.	กิจกรรมที่ 3	10	
5.	แบบทดสอบหลังเรียน	10	
รวม		50	

กราบงาษา

